

DMS post Piscis Austrinis

Erwin van Ballegoij¹

1. Tarabanaweg 9, Oranjestad, Curaçao

Waarnemingen van september en oktober

Een paar maanden geleden kreeg ik het buitenkansje. Ik kon docent scheikunde worden op Aruba. Deze buitenkans greep ik natuurlijk met beide handen aan! Één van de vele aantrekkelijke kanten van werken op Aruba, is het fraaie uitzicht op de zuidelijke sterrenhemel. Uiteraard moet ik hier, zo mogelijk fanatieker dan eerst, meteoren gaan waarnemen. Vandaar de doop van een nieuwe visuele DMS post. De dopeling heet: Piscis Austrinis.

Een van de eerste dingen die moet gebeuren is het zoeken van een geschikte waarneemlocatie. Dat valt nog niet mee, want het eiland is grotendeels volgebouwd. Alleen aan de noord- en oostkust wonen geen mensen. Ook het centrale deel van het eiland is onbewoond, omdat daar het nationale park Arikok ligt.

Het ligt dan ook voor de hand om in die regionen een waarneemplek te zoeken. Dat valt ook niet mee, omdat op deze delen van het eiland geen verharde wegen voorkomen. Omdat mijn auto geen Four Wheel Drive heeft, moet ik de keuze beperken tot de onverharde wegen die relatief goed begaanbaar zijn. Helaas valt dan de mooiste locatie af, aan de uiterste noordoostkust van Aruba. Deze plek ligt het verst van de bewoonde wereld van Aruba af. Ga je nog verder dan krijg je natte voeten (of nog erger...). Ik heb uiteindelijk twee geschikte waarneemlocaties gevonden. De éne ligt aan de noordkust nabij Boca Mahos (de betere atlanten tonen dit), de andere ligt aan de voet van de hoogste berg van het eiland, de Yamanota (188 meter hoog). De eerste locatie is al getest en in orde bevonden. De tweede locatie heb ik nog niet 's

nachts bezocht. De berg schermt het stadslicht in het zuiden mooi af, maar de omringende bergen beperken mijn blik op de sterrenhemel. Vandaar dat ik die tweede locatie voorlopig maar even links laat liggen.

Uiteraard moet je ook op Aruba de waarneemsessies goed voorbereiden. Omdat het daar 's nachts meestal niet kouder wordt dan 25 graden, trek je voor het waarnemen een korte broek en een schoon t-shirt aan. Daarnaast zijn sandalen aan te bevelen, want anders sla je uiteindelijk op de vlucht van de lucht van je eigen zweetvoeten. Ook een koelbox is geen overbodige luxe. Deze kun je vullen met flessen water en fris, om te voorkomen dat je uitdroogt.

26/27 September

Een probleem met het waarnemen op Aruba, is het ontbreken van onbewolkte nachten. Onbewolkte nachten komen wel eens voor. Ik heb er tot dusver vier geteld in de drie maanden dat ik hier woon, maar meestal vielen die rond volle maan. De meeste waarneemsessies vinden dan ook onder licht bewolkte hemel plaats.

Tijdens mijn eerste waarneemnacht bedroeg het bewolkingspercentage circa 20%, met daarbij nog zeer dunne cirrus. Een onweersbui boven Venezuela lichte af en toe de nachthemel op. Van het smalle maansikkeltje in het westen had ik niet zoveel last. Met een grensmagnitude van 6,1 was er nog goed waar te nemen.

Om 2h35m UT begon ik mijn waarnemingen en ik werd verrast door de hoge activiteit in het begin van de sessie: 4 sporadischen binnen een kwartier. De waarnemingen werden voortgezet tot 2h38m UT en in die tijd tekende ik 9 meteoren op. Er zat weinig spectaculair spul tussen. De mooiste

was +2 sporadische die een kort traag spoor nabij δ Cephei trok. Een geel kopje die een nalichtend spoor achter zich aan trok. Verder zag ik een +5 Piscide.

8/9 oktober 1998: Draconiden

Oktober markeert het begin van de regentijd, die tot en met december duurt. De maand begon gelijk met onbestendig weer. De vooruitzichten voor mijn voorgenomen Draconiden-campagne waren somber. Uiteindelijk heb ik toch nog één nacht kunnen waarnemen, namelijk de maximumnacht.

Deze nacht vertrok ik vroeg naar mijn waarneemstekje, in de hoop om tijdens de schemering nog een staartje van de voorspelde meteorenregen mee te kunnen pakken, mocht deze laat vallen. Om 23h10m UT arriveerde ik op mijn waarneemplekje. Tussen de overtrekkende stapelwolkjes zag ik geen spoor van een Draconidenregen. Later bleek dat deze veel vroeger was opgetreden.

De waarneemsessie begon om 23h31m UT, bij een grensmagnitude van 6,0. De melkweg was goed te zien. Later op de avond trok er een cirrusveld binnen en kwam de maan op, waardoor de grensmagnitude afnam tot 5,5. De eerste meteor verscheen om 23h49m UT. Dit was een mooie trage Draconide, die tweemaal tot +3 flare'de. Voor de rest viel de Draconidenactiviteit tegen. Ik zag nog een ander kort traag +3 spoor, ver van het radiant, dat mogelijk ook een Draconide was. Om 2h31m UT beëindigde ik de waarnemingen, na 18 meteoren opgetekend te hebben. De fraaiste was een trage, gele meteor van +1 met een nalichtend spoor. Om 1h41m UT verscheen er trage +2 Tau-

ride N, die een lang en breed spoor trok van Dolfijn naar Arend.

17/18 oktober 1998: Orioniden

Deze avond begon ik 3h07m UT met de waarnemingen. Zoals gewoonlijk moest ik weer tussen snel overtrekkende stapelwolkjes waarnemen. Het zag er in het begin niet zo veelbelovend uit. Na acht minuten trok het opeens potdicht. Nu verdwijnen op Aruba de wolken meestal net zo snel als

ze verschijnen, dus ik besloot even te wachten. Mijn geduld werd niet lang op de proef gesteld. Na 11 minuten trok het weer open. De rest van de nacht had goede waarneemomstandigheden. Er bleven af en toe stapelwolkjes door mijn blikveld bewegen, maar dat hinderde de waarnemingen nauwelijks. Met een grensmagnitude van 6,25 was dit de beste nacht tot nu toe op Aruba.

Naast een matige Orionidenactiviteit, was er een opvallende Tauridenactiviteit. Tussen 4h52m UT en 5h08 UT

zag ik 6 Tauriden op een rij. Om 06h00m UT beëindigde ik mijn waarnemingen. Score: 9 Orioniden, 5 Tauriden N, 4 Tauriden S, 1ε Geminide en 15 sporadischen.

Tot op heden wacht ik nog op de eerste meteor met een negatieve magnitude op Aruba. Er waren wel drie trage meteoren met heldere koppen die een nalichtende sporen van 2 seconden achterlieten.

DMS Nieuws en mededelingen

Hans Betlem

DMS heeft een hektisch jaar achter de rug.

Met de waarnemingen wilde het gedurende de eerste tien maanden van het jaar niet vlotten. De zomeracties gingen in bewolking ten onder, de Orioniden verregenden geheel.

Maar dat wil niet zeggen dat DMS heeft stilgezeten. Door een klein voorbereidingsteam is gedurende meer dan ene jaar onwaarschijnlijk hard gewerkt aan de voorbereidingen van de grote Leoniden 1998 expeditie naar China. Alleen degenen die zo gelukkig (?) waren op uitgebreide versie van de e-mail verzendlijsten van het voorbereidingsteam te staan, hebben enig idee hoeveel werk er is verricht. Maar het prachtige resultaat mag er wezen.

Natuurlijk is er meer gebeurd in 1998. Er was een voorjaarsbijeenkomst op VSB in april en er was een najaarsbijeenkomst die in het teken stond van de Leonidenactie. Er werd stug doorgerekend aan fotografische- en videobanen. Peter Jenniskens legde in december 1997 een aantal Ursiden simultaan vast met de video en deze resultaten konden snel worden berekend. Het fotografisch rekenwerk aan de Perseïden 1997 vanuit de USA kon medio 1998 worden afgerond; de ruim 80 fotografische simultaanopnamen

van de Perseïden 1997 vanuit Nederland zijn nog in bewerking.

80 video simultanen van de Orionidenactie 1995 werden het afgelopen jaar doorgerekend en de resultaten liggen klaar voor publicatie. De geslaagde simultaanactie rond de Leoniden 1997 vanuit Californië werden met voorrang berekend en gepresenteerd op de Leonid and Satellite Thread Conference 1998 in Los Angeles. De relatieve stilte rond het waarnemingswerk stelde de visuele verwerkers in staat om orde op zaken te stellen met betrekking tot het archief. Het gehele visuele archief is thans bij Olga van Mil ondergebracht.

In 1998 werd een begin gemaakt met het beschikbaar maken van Radiant in elektronische vorm. Een tiental jaargangen is inmiddels beschikbaar.

Eveneens is een begin gemaakt met het opslaan van het uitgebreide visuele waarnemingsarchief in elektronische vorm. Het inscannen van deze ruim 30 ordners zal echter wel nog enige tijd kosten waarbij eenieder die bereid is te helpen hierbij wordt opgeroepen. Naar verwachting kan het hele archief op 2 CD's worden ondergebracht.

1999 zal een bijzonder jaar worden. Niet alleen wordt het het jaar waarin we waarschijnlijk de laatste grote Le-

onidenexpeditie zullen gaan organiseren, maar ook zal in 1999 tijdens het Perseïdenmaximum een totale zonsverduistering op betrekkelijk geringe afstand plaatsvinden. Er zijn reeds initiatieven genomen om Perseïden, verduistering én vakantie harmonieus samen te laten gaan.

DMS bruist van de activiteiten en dat zou best wel eens een feestje waard kunnen zijn.

Gelukkig biedt 1999 aanleiding voor zo'n feestje. In april 1999 bestaat DMS 20 jaar. Het tienjarig bestaan in 1989 werd gevierd met een lustrumbijeenkomst van twee dagen op VSB en in 1999 gaan we dit overdoen. Stof genoeg om te bespreken met zo' geweldige Leonidenactie achter de rug en zoveel activiteiten in het verschieft.

We willen proberen om een aantal buitenlandse gasten te verwelkomen op deze bijeenkomst, die zal plaatsvinden in het derde of vierde weekend van april 1999. Noteert U deze lustrumbijeenkomst nu vast in Uw agenda en houdt even wat tijd vrij. Het belooft een grootse bijeenkomst te worden met een aantal feestelijke hoogtepunten. 1999 wordt een bijzonder (jubileum)jaar en dat gaan we gezamenlijk maken.

Ik wens al onze lezers fijne feestdagen en een heel goed 1999 toe.